

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyně Mgr. Helenou Konečnou ve věci

žalobce: V. S.

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 11. 2024, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 26. 11. 2024, č. j. X, se zrušuje a věc se jí vrací k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou napadeným rozhodnutím žalovaná změnila prvoinstanční rozhodnutí ze dne 9. 8. 2024, č. j. X, kterým byl žalobci přiznán invalidní důchod prvního stupně podle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., zákona o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“). Žalovaná svým rozhodnutím změnila prvostupňové rozhodnutí tak, že výrokem I. žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek zamítla a výrokem II. výplatu invalidního důchodu zastavila od 14. 1. 2025.
2. Žalovaná rozhodla na podkladě posudku pro námitkové řízení ze dne 13. 11. 2024, dle něhož poklesla pracovní schopnost žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého

zdravotního stavu o 15 % (v prvoposudku lékař uvedl pokles o 35 %). Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo označeno zdravotní postižení uvedené v kapitole XV. (funkční poruchy, postižení po úrazech, operacích), oddíle B (postižení končetin), položce 1f) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 359/2009 Sb.“).

II. Obsah žaloby a vyjádření žalované

3. Žalobce ve včas podané žalobě označil rozhodnutí žalované za nesprávné, neboť ve druhém stupni nebyl jeho zdravotní stav podrobněji zkoumán, protože k jednání nebyl přizván. Lékař nezhodnotil jeho aktuální zdravotní stav, jeho celkovou výkonnost, pohyblivost a schopnost vykonávat denní a pracovní aktivity. Dle lékařské zprávy je trvale omezena hybnost jeho pravé ruky, poškozena je její úchopová funkce. Žalobce nemůže zvedat těžká břemena ani vykonávat jemnou práci, když je schopen lehké práce jen s levou rukou. Žalovaná tak vydala napadené rozhodnutí na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Žalobce proto navrhl zrušení napadeného rozhodnutí.
4. Žalovaná ve svém vyjádření ze dne 5. 2. 2025 uvedla, že v otázce posouzení nároku na dávku důchodového pojištění podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem je vázána posudkem Institutu posuzování zdravotního stavu, neboť obdobně jako při posouzení míry poklesu pracovní schopnosti se jedná o otázku odbornou, vyžadující znalosti v oboru medicíny a též v oboru posudkového lékařství. Uvedla, že napadené rozhodnutí vydala na podkladě posudku ze dne 13. 11. 2024 vypracovaného pro účely řízení o námitkách Institutem posuzování zdravotního stavu II. instance, který invaliditu žalobce posoudil tak, že se u něj jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ve smyslu ustanovení § 26 ZDP, avšak nejde o invaliditu podle ustanovení § 39 odst. 1 ZDP, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost pouze o 15 %. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti bylo označeno zdravotní postižení uvedené v kapitole XV., odd. B, položce 1f) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 15 %. V projednávaném případě tak byl Institutem posuzování zdravotního stavu II. instance vypracován posudek, který podle názoru žalované splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti, a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi.
5. Žalovaná s ohledem na námitky žalobce navrhla provedení důkazu posudkem Posudkové komise MPSV ČR ve smyslu § 4 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPSZ“).

III. Jednání soudu

6. Jednání před soudem proběhlo dne 19. 2. 2026 a zúčastnil se ho žalobce i pověřená pracovnice žalované. Oba účastníci setrvaly na svých argumentech a procesních návrzích.
7. V průběhu jednání krajský soud provedl důkaz posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Hradci Králové (dále také jen „posudková komise“ nebo „PK MPSV“) ze dne 21. 11. 2025, posudek je založen na č. l. 54 - 57 soudního spisu.

8. Z posudku PK MPSV vyplývá, že žalobce byl přítomen jednání komise a byl přešetřen lékařem s odborností ortopedie. Posudková komise v posudku uvedla, že za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce považuje stav po řezném poranění 3., 4 a 5. prstu dominantní pravé ruky s porušením šlach flexorů se ztrátou aktivní flexe v PIP a DIP kloubech těchto prstů (funkční ztráta prstů pravé ruky 3. až 5. úplná, 2. prstu částečná s jen částečně zachovanou úchopovou schopností 1. a 2. prstu). Procentní míru poklesu pracovní schopnosti žalobce stanovila podle kapitoly XV., odd. B, položky 1e) [anatomická ztráta části ruky s ohledem na dominanci při částečně zachované funkci úchopu nebo ztráta palce ruky s ohledem na dominanci při částečně zachované funkci úchopu nebo ztráta části nohy v nártu nebo ztráta části nohy v záprstí] přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které stanovila míra poklesu pracovní schopnosti 30 %. Vzhledem k dalšímu postižení se zohledněním profese ji navýšila podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky o dalších 10 %, tedy na celkových 40 %.

IV. Posouzení krajským soudem

9. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů. Vycházel přitom ze zjištěného skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přičemž žalobu shledal důvodnou.
10. V ustanovení § 39 ZDP je v odst. 1 uvedeno, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.
11. V odst. 2 téhož ustanovení se uvádí, že jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, - nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, - nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
12. V odst. 3 stejného ustanovení je uvedeno, že pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
13. Odst. 4 tohoto ustanovení upravuje určování poklesu pracovní schopnosti, při němž se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, - zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, - zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, - schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, - schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, - v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek.
14. Další odstavce stejného ustanovení pak upravují to, že za zdravotní postižení se pro účely posouzení poklesu pracovní schopnosti považuje soubor všech funkčních poruch, které s

ním souvisejí, za stabilizovaný zdravotní stav se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení. Pojištěnec je pak adaptován na své zdravotní postižení, jestliže nabyt, popřípadě znovu nabyt schopnosti a dovednosti, které mu spolu se zachovanými tělesnými, smyslovými a duševními schopnostmi umožňují vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se určuje v celých číslech.

15. Krajský soud předně k věci obecně uvádí, že správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle platné a účinné právní úpravy platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku Institutu posuzování zdravotního stavu (dále také jen „IPZS“). Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (k tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, čj. 6 Ads 11/2013-20, přístupný na www.nssoud.cz). Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí ve dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, čj. 6 Ads 99/2011-43).
16. Náležitosti posudku jsou upraveny v § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti. Jde-li přitom alespoň o invaliditu I. či II. stupně, musí posudek obsahovat rovněž tzv. pracovní rekomandaci, tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec

schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, čj. 4 Ads 19/2012-18).

17. Krajský soud dodává, že posouzení míry poklesu pracovní schopnosti představuje odbornou medicínskou otázku, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství a jejíž posouzení je zákonem svěřeno posudkovým orgánům (srov. § 4 odst. 2, § 8 a § 16 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů). Odborné posudkové závěry ovšem nepodléhají hodnocení soudu z hlediska jejich správnosti, neboť k tomu soudci nemají odborné lékařské znalosti. V posudku musí být uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, a pokud ano, které zdravotní postižení je považováno za jeho rozhodující příčinu. Za rozhodující příčinu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (§ 2 odst. 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb.). Procentní míry poklesu pracovní schopnosti podle druhů zdravotního postižení jsou uvedeny v příloze k vyhlášce o posuzování invalidity. Posudková komise je povinna odůvodnit zařazení zdravotního postižení pod konkrétní položku uvedené přílohy i určení míry poklesu pracovní schopnosti v rámci rozpětí stanoveného v jednotlivých položkách, včetně případného navýšení podle § 3 citované vyhlášky. Je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.
18. Jak je uvedeno shora, v projednávané věci krajský soud vyžádal posouzení zdravotního stavu žalobce věcně od místně příslušné posudkové komise MPSV v Hradci Králové tak, jak mu ukládá § 4 odst. 2 ZOPSZ. Posudek byl vypracován dne 21. 11. 2025.
19. Krajský soud konstatuje, že PK MPSV jednala v řádném složení, žalobce byl jednání komise přítomen a byl přešetřen odborným lékařem z oboru ortopedie, posudek byl vypracován po prostudování a zhodnocení jeho zdravotního stavu na základě předložené lékařské dokumentace a odborných lékařských nálezů. Z posudku je patrné, z jakých lékařských zpráv a zdravotních nálezů pro věc relevantních a zjištění při objektivním přešetření při vlastním jednání, komise při posuzování vycházela. O úplnosti posudku tak krajský soud nemá žádné pochybnosti.
20. Krajský soud při hodnocení posudku posudkové komise MPSV dospěl k závěru, že posudek splňuje všechny formální náležitosti ve smyslu § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., je úplný a dostatečně odůvodněný ve vazbě na zjištění z jednotlivých lékařských nálezů, vypořádává se se všemi rozhodujícími skutečnostmi, včetně skutečností namítaných žalobcem a přezkoumatelným způsobem také odůvodňuje závěr, že onemocnění žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je výše popsáný stav – zdravotní postižení uvedené v kapitole XV., oddíl B, pol. 1e) vyhlášky č. 359/2009 Sb.
21. Jak je uvedeno shora, žalovaná žalobou napadeným rozhodnutím žádost žalobce o invalidní důchod zamítla. V řízení před krajským soudem však z posudku PK MPSV ze dne 21. 11. 2025 vyplynulo, že žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí (tj. k datu 26. 11. 2024) invalidní v prvním stupni ve smyslu § 39 odst. 2 písm. a) ZDP.

Konečná míra poklesu pracovní schopnosti totiž byla uvedeným posudkem stanovena v celkové výši 40 %. Vzhledem k odlišnému závěru posudku PK od posudku vyhotoveného v předcházejícím námitkovém řízení krajskému soudu nezbylo než žalobou napadené rozhodnutí zrušit.

V. Závěr a náklady řízení

22. S ohledem na shora uvedené krajský soud ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s. napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, v němž žalovaná zohlední výsledky dokazování provedené před soudem (§ 78 odst. 4, 5 a 6 s. ř. s.).
23. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož náhrada nákladů řízení přísluší tomu, kdo měl ve věci úspěch. Žalovaná ve věci úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce byl ve věci úspěšný, avšak od povinnosti zaplatit soudní poplatek byl osvobozen a žádné další náklady řízení, které mu v souvislosti se soudním řízením vznikly, nežádal.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a odst. 1, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 19. února 2026

Mgr. Helena Konečná v. r.
samosoudkyně